

EMIL DOMUȚA

CORINA ISABELLA CSISZÁR ȘI
MIRELA MARIA PODUȚ

Hori din Țara Codrului

Obiceiuri de nuntă în comuna Satulung

(continuare din numărul trecut)

Bădișor cu patru boi

1.

Să așază lumea la masă și se face deschiderea de masă.
Înaint'e de rugăciune zic:

Bădișor cu patru boi,
Hai merem, în târg cu doi
Și-mi ié spată și război.
Tu, femeie, tu bolundă,
Pântru trei metări de pânză,
Pântru trei metări de jolj
Nu ne-om pune plugu jos
Pântru trei metări de pânză
Să n-am ce țâpa la ciurdă
Te-oi duce la târg cu caru,
Ți-oi lua pânză cu vălu
Să te-mbrac mânce-te amaru!

Tu nevastă și a mé dragă

2.

Tu nevastă și a mé dragă
Coaptă-i cânepa-n ogradă
Și tu stai pe pat beteagă.
Măi, bărbate, și-a meu drag
Cânepă mi-ai semănat
Boală-n cioante mi-ai băgat.
De-ai fi tu bărbat pă lege
Duce-te-ai de o-ai culege;
De-ai fi tu bărbat, bărbat
Purta-o-ai și clacă-n sat;
De-ai fi tu bărbat cu milă
Duce-o-ai și la toptilă.

Stimați nuntași, câți chemați, câți nechemăți
Câți din dragoste frățască
Ați venit la această casă
Faceți bine și iertați
Și pe mine m-ascultați.
Preacinstiți nuntași frumoși,
Drept credincioși în Cristos,
Când ne-o zidit pă Pământ,
Ne-o dat poruncă Domnu Sfânt
Fără care nu să poate
Pă sub cer a să străbate
Să ne rugăm cu credință
Chiar și după trebuință.
Și ne-o mai zâs cu cuvântu
Creșt'eș și vă înmulțiți
Și moșteniți pământul.
Șapte taine ne-o lăsat Domnu din cer Preaînalt
Ce trebuie respectate de la naștere la moarte.
Ca să nu lunjesc mult masa
Am să trec direct la a șasea,
Precum toată lumea știe
Este Sfânta cununie
Cea mai mare bucurie
Pentru cei ce-o săvârșesc
Și cei care-i însoțesc
Dar să ne gândim așa
Că e și penultima
A șaptea frățioare
Îi cu semne de-ntrebare
De aceea să ne gândim
Până ce încă trăim
Ca să facem fapte bune
Până ce trăim în lume
Și s-avem exemplul sfinți

Și să ne iubim părinți
S-aducem copii pă lume
Să-i învățăm lucruri bune
Și să fim cu cumpătate
La băut și la mâncare.
Dup-aceste-nvățăminte
Am să trec la amănunte
Socrii mici și socrii mari,
Oameni harnici, gospodari
Care zic așe prin mine
Tot aceea ce v-oi spune
Fără ca să ne dăm seama
Uite c-o sosât și vremea
Ca ale noastre vlăstare
Să ne ceară binecuvântare
Ș-apoi după obicei,
Nunta să le-o facem noi.
Că părinți s-o aprobat
Soli pân sat'e o mânat
Și la nuntă o chemat
Și-o umblat din casă-n casă
Că așe-i nunta frumoasă.
Tuturor ce ați venit
Vă urăm un bun sosit.
Și v-aducem mulțumire
Și vrem să vă sâmtăț bine.
Mai dorim ca cei veniți
Să fie bine serviți
Cu mâncări, cu băuturi,
Cântece și cu dansuri.
Ei, până-aiția tăt'e-s bune
Dar am și eu de-a vă spune
Socri mari ne-o făcut sămn
Că io nu prea să vă-ndemn.
De aceie stimați nuntași
Cu frumosu să mâncaț
Să nu vă intoxicați.
La băut nu vă-avântați
Să nu vă paralizați
Că mai vezi cât'e unu frățioare
Gând'eșt'i că n-are pt'icioare.
Beți puțân și mai mâncaț
Numa nu vă îmbătați
Că așă nu să cad'e
Până zici la d'ibol, bade.
Ori cum să-ntâmplă de-obicei
Să te ducă-acasă trei,
Ori să ajungi înt-on hal
De la nuntă la spital.
Iar mai bine să vă spui

Tu nevastă, buză moi,
În pădure duce-m-oi
Tri nuiele oi tăia
Și de boală te-oi scăpa.

Foaie verde colompăr

3.

Foaie verde colompăr
Doi de la maica mă cer
Și unu-i de gazdă mare
Și altu-i de sărac tare.

4.

Foaie verde de măr acru
După gazdă margă dracu
Mere la coasă-n rogoz
Vine acasă mânios.
I-am zâs că i-oi frige pui
El mi-arată zdiciu-n cui.

5.

Foaie verde de măr dulce,
Tot după sărac m-oi duce
Mere la coasă la fân,
Vine acasă tăt râzând
Io-l întreb că ce-a prânzi
El zâce țucu-ț ochii;
Îl întreb că ce-a mânca
El zâce țucu-ț gura.

Horea crâșmarului

6.

Ițic Ștrulă o murit
Doamne, bine s-o gândit
De-ar muri și Rifca lui
N-aș fi dator nimănu.
Dragă mi-i crâșmărița
Când o văd cu iția
Da mi-i urât crâșmaru
Când îl văd cu răboju
Cu mâna după palțau
Și cată unde sunt eu.

IOAN BOTA

Orații la nuntă în Preluca Veche

Chematul la nuntă

7.

Noi în locașu dumneavoastră
am intrat
Dumneavoastră scaun de
odihnă ne-ați dat
Noi pă scaun ne-am pus
Și solia nu ne-am spus
De pă scaun ne sculăm
Ca solia să ne-o dăm,
Că-i solie împărătească
Mult să nu ne zăbădească.
Noi vrem a grăi,
Un cuvânt, două sau tri,
Noi de-om ști cinste ne-a hi

D'in sfatu medicului
Ca să nu vă-ntoxicați,
Carne de porc nu mâncați.
Mai bine o contractați.
Apoi carne de d'ițal
Să zice că chiar defel
Să nu căpătați ulcer.
Să vid'eți de la găină,
Doctorii zic că numa supa-i bună
D-apoi io încă-oi zâce
Carnea cine s-o mănânce
Și mai zâc că le-a hi dor
Să le-o dăm la dumnealor.
Să vedeți și să credeți
Mai sunt doctori și glumeți
Care zic așa în glumă
Horinca deloc nu-i bună
Că d'inu face acid,
Berea t'e pune la zid.
Tare-aș vrea să mă conving
Dânșii fac ori numai zic
Că io cu pălinca am constatat
C-aș hi tare supărat,
N-aș avé spor la mâncat.
Da nu băută așé,
Până ce-om muri de ié.
Băută trebe a știi
Așă cum zic Petreușii,
Nu cum zice Angela Buciu
Să o beu numa cu sfertu,
De-mi aduc aminte bine
Câte-on fărtați și mai bine.
Și că asta-ar hi măsură
Cam d'e batic, nu d'e căciulă.
Și mereu el ne tot spune
De verdețuri, de legume
Că acele-s tare bune.
Să mâncăm spanac cu caru
Să te-ngrași ca marinaru
Cum îl vedem mai de-obicei
De-i mai zice și Pompei.
Io nu zâc că nu sunt bune
Da nu niște soburi d'e găină
Învârt'it'e pân smântână.
Numai aieste d'in păcate,
Aieste-s contraindicate
Apoi cu spanac și cu verd'eață
La cord nu prea faci față.
Mai este câte unu
Are ce are cu tutunu

Socăcițe din Satulung; foto: colecția Marica Peter

Ba că îi dăunător
 Și t'e curăță ușor.
 Aici mă abțin și io
 Când zice la radio
 Da când îi vedem în televizor
 Îi vedem cu capu-n nor
 Numai au ca argument
 Că fumează numai Kent
 Și că îi mai consistent.
 Medicul ne sfătuiește
 Să mâncăm carne d'e peșt'e
 Că de-aceie să găsăște
 Și că aceie conține tare mult'e proteine
 Și o groază de vitamine.
 Io v-oi spune adevărul
 După pește crește părul
 Și asta ca să știe
 Aceia care au chelie
 Să mănânce numa pește,
 Până păru iar le-a crește.
 Iar acum, stimați nuntași
 Ca la orice adunare,
 Nuntă ori ospăț mai mare
 Trebe-on pic de-organizare.
 La primire, prezentare, servire și colectare
 Și ca la nuntă să hie cât mai multă veselie.
 De-aceia trebuie anume,
 Mincinos cum i se spune
 Să organizeze bine.
 Ș-apoi cred că ați ghicit
 Că pe mine m-o găsit
 Îs mai mic io de statură,

Dacă nu, mnevoaste,
 Iertători îți fi.
 Acesta voitor de bine
 Și viere de cinste,
 Este cuvânt mai întâia oară
 De la (se spune numele) și
 soțâia dumisale,
 Mai ales și mai cu tare
 De la o tânără ce are.
 Tânăru acesta o zâs
 Că Dumnezeu i-o dat
 Zî de bucurie
 Ceas de căsătorie,
 Ca-n ceasu cel bun
 Și cu noroc să hie.
 Ș-o zâs că nu poate face
 Nicio bucurie,
 Nicio veselie,
 Fără mai mulți boieri,
 Și-oameni de ominie.
 Noi știm că și mnevoaste
 Sunteți oameni de omenie.
 Și vă poftim și pă mneavoastă,
 Pă duminică diminicioară
 La un pahăr de băutură,
 La mai multă cinste și voie
 bună.
 Noi, dac-am ști, c-ați veni,
 Tare frumos ne-am pregăti,
 Cu mesăle așternute,
 Cu păharele umplute,
 Și le-am bè și le-am goli
 Și cu tăți ne-am veseli.

Din Preluca Veche, 1973

Chemătoarele:

8.

Și să nu gândiți
 Că suntem oarice floricele de
 pă rât,
 Și vă temăm cu urât,
 Că suntem floricele de brad,
 Și vă temăm cu drag.

Avem colac de grâu frumos
Cum îi fața lui Christos
Și năframă de mătăasă,
Cum poartă și-nălțata
împărăteasă,
Struț mândru de busuioc,
Cum poartă și-nălțatu mire-n
clop.

Din Preluca Veche, 1973

Flăcăii:

9.

Să nu gândiți că suntem ceva
cealăi,
Sau ceva prabalăi,
Că suntem crai împărătești,
Pă cum și-mnevoaste ne vedeț.
Avem plantică de mătăasă,
Ca-nălțata împărăteasă
Și struț de busuioc,
Ca nălțatu mnire-n clop,
Să aivă tinerii noroc.

Din Preluca Veche, 1973

Binecuvântarea

10.

Cinstiți oaspeți și nuntași,
Care v-ați adunat l-această
casă
Și sunteți l-această masă,
Iar mai ales dumnevoaste,
Cinstiți și îndurați părinți
Care sunteți de Dumnezeu
rânduți,

Da-s al dracului de gură.
Vă v-oi spune rele, bune,
Numai să vă sâmțât bine
Începând cu rugăciuni,
Poveșt'i, glume și minciuni.
Ce să vă mai spun acuma
Eu cred că cunoașteți gluma.
Uite acuma, așadar, am să-ncep oficial.
Aș începe prin a spune
Treaba ca să meargă bine
Orice lucru-n astă lume
Începe cu-o rugăciune,
Tatăl nostru, cum să spune.
Iar acuma am o rugare,
Dacă nu-i cu supărare
Să vă sculați în picioare
Ca să zicem fiecare. (Se zice Tatăl nostru)
Și acuma dacă toată lumea-i în picioare,
Am să dau binecuvântarea:
Doamne, Iisuse Cristoase, Fiul lui Dumnezeu
Caută din Sfânt lăcașul Tău
Și binecuvintează mâncarea,
Băutura și pe toți nuntașii aceștia
Că bun și iubitor de oameni ești
Și toate le-implinești.
Mai rugăm pe bunul Dumnezeu
Să trimită darul Său.
Acel dar dumnezeiesc și sfânt
Ș-aici la noi pe pământ
Care cuprinde anume dragoste și-nțelepciune
Pentru cei ce se unesc
Și în viață azi pornesc.
Dacă-i toată lumea-n picioare
Eu cred că m-am gândit bine
Și sunteți de-acord cu mine
Să le urăm fericire la mnireasă și la mnire.
Visăle li să-implinească
Și la mulți ani să trăiască!
Toată lumea împreună
La mulți ani și voie bună!
La mulți ani și mult noroc
Și la anul un boboc.
Umpleți paharale și hai să cântăm cu toții
Tradiționalul la mulți ani!

Când se fac prezentările mirilor:

Stimați nuntași,

Am să fac o prezentare
Ca să știe fiecare
Cine-i socru mic și socru mare,
Mnirea și mnirile,
Nănașii și starostele,
Muzica, bucătăreasa
Și cei care servesc masa.
Și-acum cred c-așa-i cinstit și drept
De la mire să încep.
Un băiat cum nu găsești
De-aici până-n București.
Meseria lui frumoasă
Și cei 7 ani de-acasă.
Este cinste pentru el
La întreaga familie.
Ca să știți de-a bună sama
Că pă el.....îl cheamă.
Iar acum am o rugare
Să să scoale în pt'icioare
Să-l vedeți cât îi de mare.
Că aceie am vrut să vă spui
El o vrut să aibă marfa lui
Așa după cum vid'eți
O-ntâmpinat greutăți
Și să știți că nu cu alții
Chiar tocmai cu părinții.
Dacă lupta o-nceput,
O-nceput așa să spună
Mamă dragă, ești cam bătrână
Și n-ai nicio îndemână
Nu mai știi bine spăla,
Nu mai poți bine călca,
Ți-ar trebui cineva
Care mult te-ar ajuta.
Ș-apoi iară vă spui adevărat
Mi-i cam urât sângur în pat
Și m-aș sâmfî mult mai bine
De-aș avé pă oarecine.
Vă dați seama acei părinți
Cât o fo de necăjiți.
Deși i-o cuprins fiori,
O fost înțelegători
Și uită-te că n-o mai lunjit multă vorbă
Și s-o apucat de treabă.
Îi vedeți aici prezenți
S-o pregătit de ospăț.
Ei, acum o mireasă ca o zână
Și pă mâna ei stăpână.
Meseria ei frumoasă
Și cei 7 ani de-acasă

Ca și pomii cei roșiți,
Care dau rodu ramurilor,
Din răcorile rădăcinilor.

Din Preluca Veche, 1973

La mire:

11.

Pe-acest fiu al dumneavoașă,
Pă care l-ați crescut,
Ferindu-l de tâte năcazurile,
De tâte relele și primejdiile,
Vă rog a-l binecuvânta.
Că binecuvântarea părinților
Întărește casăle fiilor,
Iar blăstămurile părinților
Răsâptesc casăle pruncilor.
Acum cu oastea ast-aleasă,
Vom mere la iubita lui mireasă
Și dacă s-or cununa,
Iar napoi s-or înturna.
Și-acum vă lășăm bucuroși,
Să vă aflăm sănătoși,
Ș-acum să zicem cu toții:
Fericită să hie,
Scumpa lor căsătorie!

Din Preluca Veche, 1973

Orația la poarta încuiată

12.

Ceas bun, norocită viață
Staroste mustață creață,
Doar de bucurie mare
Faceți astă adunare?
Sau aveți o frică mare,

Poarta de-are-ncuietare?
 Că vă vine-o oaste mare
 Și astăzi cu mare povață
 Vă caută în față.
 Hie cât de mulți or hi,
 Că i-om ști noi stăpâni.
 Cinstite, staroste creștine,
 Uită-te-n oți la mine,
 Că-s român întreg ca măru
 Și-ți vorbăsc tăt adevăru:
 Al nostru tânăr împărat,
 Dimineață s-o sculat,
 Pă obraz el s-o spălat
 Păstă oaste s-o uitat
 Și-o ales vo doi din noi,
 Ce-s din hire mai cuminte,
 Ne-o dat drumu înainte,
 Ce dorim să dobândim.
 Noi din răsărit de soare,
 Vinim tropotind pă cale,
 Pân-aci-n-acest oraș,
 Mare cât-on stăuraș.
 Aci drumu s-o gătat
 Alt drum nu-i de arătat,
 Ci înlontru ne lăsaț
 Că de nu ni-ți slobozi,
 Tare rău noi ne-om globdi,
 Cu vreo tri glăj de vinars,
 Să le trajem pă sub nas,
 Să ne treacă de năcaz.
 Vreo două-tri de Prelucă,
 De-om strâga să tăt aducă.
 Că ești sol împărătesc,
 Cu nimnic nu mă-ndoiesc.
 Arată dreptatea scrisă,
 Nu numa din gură zâsă.
 Că știm ce crai nălucit,
 Umblă p-aici rătăcit,
 C-am văzut ieri pă la noi,
 Doi oamini flămânzi și goi.
 Și umblau cu saci de pânză,
 Să adune coji și brânză.
 Noi avem cărți și dreptăți
 Precum vreu să le vedeți.

Din Preluca Veche, 1973

Este cinste pentru ea,
 La întregă familia.
 Ca să știți de bună samă
 Că pă ié .....o cheamă.
 Am o rugare,
 Să se scoale în picioare
 S-o vid'eți cât îi de mare.
 Aplauze pentru mireasă
 Că-i tinerică și frumoasă
 Că o ai tăt țâne în casă.
 O ai culca, o ai legăna
 Și de lucru nu i-ai da,
 Numa să steie culcată
 Și să-i placă legănată.
 Ca să știți părerea mea,
 Sunt sigur că i-a plăcea.
 Că și io m-am întrebat
 Oare ce o apucat
 Că s-o grăbit la măritat?!
 Părinți s-o străduit
 Și i-o dat tot ce o poftit
 Dar de-on pic de vreme-ncoace
 Mofturi o-nceput a face
 Să vă spui de necrezut,
 Chiar nimnic nu i-o plăcut
 Să vă spui absolut totul
 Mai cu seamă așternutul
 Să tăt face-n pat cârlig
 Și tăt zăce că i-i frig.
 Da și-o luat inima-n dinți
 Și-o zâs cătă-a ei părinți
 Dragi părinți, ce credeți,
 Că oi durni tăt sângură?
 Vă dați sama-acei părinț'
 Cât o fo de necăjiți?!
 Deși i-o trecut fiori,
 O fost înțelegători
 Și uită-te că în sfârșit
 O vedeți acolo stând
 Lângă a ei iubit
 Pe care mult și l-o dorit
 Acuma nu i-a mai hi frig,
 Nici n-a mai durni cârlig.
 Noi zăcem ca să trăiască
 Sperăm.....s-o-ncălzească.
 Să trăiască-n fericire
 Lângă al ei iubit mire.
 Și-acum să continuăm,
 Socrii mari să-i prezentăm.
 Familia.....cu.....a lui soție

Să trăiescă ani 1000.
Aplauze pentru socrii cei mari.
Ăsta de meserie-i veterinar
Îi dai injecția și apa,
Doru dă numa cu țapa
Și uite ciubucu-i gata.
Formația noastră vă dorește
Să petreceți ca-n poveste.
Ei o să să străduiască
Pă toți să vă-nveselească.
Vă rugăm s-aveți răbdare
Vor cânta pentru fiecare.
Modesta noastră formație
Compusă din Ion,
Zâce că îi mare domn,
La vioară Horia Augustin
Cântă cu ié și în st'ini.
La baterie numa cine știe
Bat'e doar de-on pt'ic de vreme
Și-o stricat on car d'e lemne.
Io pă tăt i-am prezentat
Chiar și amănunte-am dat
Să vid'eți bucătăreasa
Dintre tăt'e-i mai frumoasă,
Face prăjituri, plăcinte,
Tăt cu șurțu dinainte.
Io mă mir cum are vreme
Că-i tăt la nunți și la pomene
Ca să știți de-a bună samă
Că pă ié .....o cheamă.
Și uită-te, în sfârșit,
Să vă spun ce-o pregătit:
Chifteluțe cu ardei, umplutură cu mujdei,
Șnițele, brânză, măslina, pregătite foarte bine.
Apoi niște varză călită cu cârnaț
Cât îți putea să mâncați.
Niște supică bună de găină
O zâs că s-a strădui fierbint'e ni-o a servi
Apoi niște friptură,
Lângă ié cu garnitură,
Cu armătură dacă vreți
Din felii de castraveți.
Drept aceie după care
Ne va servi niște sarmale.
Câte 4 sarmăluță ca și pumnu d'e mnicuță.
La urmă să dăm cu vinu
Să facem ca lumea plinu.
Toate aceste preparat'e
Cu grijă condimentate
Numai bine de-amintit

**Starostele dă din partea
mirelui un semn: busuioc,
panglică:**

13.

Numa că să faceți rost
De-un popă cu barbă deasă,
Să cetească carte aleasă,
Ori cu barba ca fusu
Să ne dea curând răspunsu.

Din Preluca Veche, 1973

**Starostele miresei ia semnul
și-l duce la mireasă:**

14.

Mireasa aici o scris
Și din gură așa o zis:
Că puțân să te mai las
Să nu hii așé trufaș,
Că la un om așé ca tine,
Îți spun drept nu-ți șede bine.
Apoi vré să știe iară
Ce bani umblă-ntr-a lui țară.

Din Preluca Veche, 1973

**Starostele mirelui îi da
starostelui miresei bani
vechi:**

15.

Adă-mni bani ce-s de hârtie,
Nu umbla cu sărăcie.
Aci-s banii și-ți repet,
Du-te să nu te mai văd!

Din Preluca Veche, 1973

**Starostele miresei primește
banii, merge la mireasă
și se întoarce cu un colac,
semn că s-au învoit:**

16.

Amu te-oi lăsa-nlăuntru,
Că bine văd ce ți gându.

Din Preluca Veche, 1973

Starostii închină între ei:

17.

Să trăiești cu sănătate,
Să nu mai cumperi bucate,
Să ai plin în găbănaș,
Să ne-aduci de pân oraș.
Că ne-om împăca și noi,
Că doar nu-s de-mpărțat boi.
Că nu-i a noastă d'ina,
Că-i a cui o-ntins mâna.

Pentru cei ce țin regim.
Dar ca să nu fiu indiscret,
Eu vă spui să dați pă tăt.
Io pă tăți i-am prezentat
Chiar și amănunte-am dat.
Tot așa și despre mine
Tot realitatea-oi spune.
N-am fost sigur c-am să pot
Ca să bat atât din cioc
Cineva așa mi-o spus
Mă nu-i vorbă-a hi frumos.
Atunci îi bat'e tu din cioc,
Când oi fi și io preot.
Asta m-o enervat
Și în sfârșit i-am arătat
L-am făcut d'e recunoaște
Că el îi popă la broaște.
D-apoi asta ca și asta,
Da ce-am pățit cu nevasta
Că s-o apucat de plâns
Și să vid'eți ce ne-o zâs.
Ai copt'ii și ești părint'e
Și n-ai nicio-n pt'ic de mint'e.
Eu încă asta-am știut
Că nici tata n-o avut,
Că de-aici am priceput
Că io nu-s din împrumut
Apoi ia că tăt'e o trecut
Mîntea la cap i-o vin'it
În tătă sâmbăta mă trimite să cânt.

Sau ziceam:

Io-s Ionu lui Dumitru
Mult mi-o ars horinca gātu
Am on tractoraș cam greu
D'in 500, 4 beu.

Fetile și băieții mergeau după mireasă și stăteau la nuntă până seara. Noaptea rămâneau numa căsătoriții. Și la fată să făcea nunta ziua. Mergeam de la cununie la ea și se făcea acolo masă și joc. Și după șase seara făceau la mire acasă și mai mergeau invitații miresei la mire. Și api ziceau că vin "în socri". Și să juca dansu miresii. Erau starostele și nașu și chemătorii tăți roată. Și care o vrut să joace mireasa puneau bani acolo:

Cine bani aicea pune,
Cu mireasa mere-n lume.

Și când ei mâna și-o dat,
Pă noi doar nu ne-o-ntrebat.

Din Preluca Veche, 1973

Pă mine m-o luat o fată și m-o dus în jos. Până o venit
chemătorii după noi și ne-o dus înapoi.¹

Înainte de răspuns ziceam:

Stimați nuntași,
Care-aici participați
Cu dragoste și respect
Pentru cei ce se unesc
Și-ați vin'it în număr mare
La această sărbătoare.
După câte-am constatat
Să vă spun ce am aflat:
Că vă simțiți foarte bine
Lângă mireasă și mire
Am aflat că sunteți foarte mulțumiți
De felul cum ați fost primiți
Și până acum serviți
Am aflat că mai doriți
Pă miri ca să-i răsplățiți
Cu daruri tradiționale
Adusă de fiecare
Uite așa, după tradiție.
Eu v-oi sta la dispoziție
Pentru-a lua și a preda
Ceea ce dumneavoaște îi da.
Dar vă rugăm s-aveți răbdare
C-om trece pe la fiecare.
Ei și-acum timpul o sosât
Nașii mari să vi-i prezint.
V-oi prezânta mintenaș
4 perechi de nănași
Că zice de-a bună samă
Parc-ar hi făcuți de-o mamă
De harnici și de frumoși,
De-mbrăcați și de bănoși.
D-apoi să vid'eți ce mai nănașe
Tinere și drăgălașe
Că mort să hii de jumătate,
Nu te-ai traje la o parte
Că te-ndeamnă la păcate.
Vă prezânt precum vă spui
Cine-s nașii mnirelui.
Uite-acum pă prim plan

Alaiul intră în curte:

18.

Cinstite staroste, de casă,
Dumnezău să te trăiască,
Traiu să ți-l tăt sporească,
Gura să ți-o înflorească.
Noi am auzit o veste,
Că în curțile aceste,
Este-o floare mohorâtă,
De oți pământești vrăjată,
De-al nostru crăișor iubită.
A nost tânăr împărat,
Tare mult o cugetat,
S-o aducă pă cale lungă
Și s-o răsădească
În grădină împărătească,
Domnu gându-i împlinescă!
De aceea v-aș ruga
Și sfat sănătos v-aș da,
C-această tânără floricea
La masă să ne-o aduceți,
Ca să stăm, să ospătăm
Cu ea de-aici să plecăm.
- Văd că de când ai vinit,
De cerut nu te-ai hrănit.
Voi cerca, voi căuta,
Și mireasa-ț voi aduce,
Dar mă tem cum ți fa cruce.

Din Preluca Veche, 1973

¹ Performer Vasile Coza, 85 ani, Fersig, 2015.

Este adusă o babă:

19.

- Văd că de când ești
Pă la curț împărătești
Bună zamă horpotești,
Zamă de asta de prune,
Ș-apoi faci câte-o minune
Dar mireasa ce lauz tare
Ț-ar hi bună dumitale.
La noi așa cum ne vedeți,
Altă mireasă aduceți.
Ori mireasa ni o dați,
Ori cu noi nu vă jucați!
Că suntem o oaste mare,
Ce nu are asemănare.
Pe mireasa roșioară,
Om lua-o de subsioară
Și om da-o mâni la mire,
Să trăiască-n fericire.
- De nu ești de la Nicula,
Să nu-ți pui în cap căciula
Și cu mecla goală te lasă
Dacă vrei să-ți dau mireasă.

Din Preluca Veche, 1973

**Starostele mirelui se
descoperă și starostele
miresei aduce mireasa:**

20.

Acum v-am adus mireasă
Nume faceți loc la masă.

Din Preluca Veche, 1973

Este (se spune numele)².

După cum îi și firesc,
Acuma am să vă vorbesc.
Poate vă v-a interesa
Despre cum o fo cândva.
Timp on pic mai îndelungat
Cam de când m-am însurat.
Atunci erau legi mai aspre
Nu ca în zilele noastre.
Nime nu umbla la miere
Până n-avé dezlegare
Nu ca amu bunăminte
Legile îs dispărute
Să dă mierea mai-nainte
Fără atâtea rugăminte.
Păi acuma este și-o vorbă,
Ce să faci, moda e modă
Atunci cam așa era
Fiecare aștepta
Până ce el auzea
Spunându-se cam așa:
Slobodă-i casa, slobodă-i masa
Și la mnire mnireasa.
Mamă, când am auzât așa
Am zâs, amu-i lumea mea
Lumea sta comod la masă,
Io-aș fi vrut să merg acasă
Că mă gândeam la mnireasă
Și cum îi mierea de gustoasă
Mamă, în sfârșit nunta o trecut.
Ș-apoi să vezi început
Măi, aș fi vrut ce nu să poate
Să hie mereu tăt noapte.
La-nceput o fo probleme
C-o-nceput a face scheme
Că nu să poate culca
Ba că are de-a spăla,
Ba că are de-a călca.
Nu aista o fo năcazu
La ié i-o lipsit curaju.
D-apoi io cu tătă mila,
Am culcat-o cu de-a sila
După aia am tras în jos cortina
Ca să văd cum îi pricina
Apoi nu numai că o am culcat,
D-apoi o am și legănat
Apoi cât în lung și cât în lat
O fo vai de săracu pat.

² Performer Ion Groșan, 65 ani, Pribilești, 2015.

Măi, în ceie noapte
M-am mirat ce curaj o căpătat
C-o fo prima la culcat
Ba încă mi-o poruncit
C-amu-i vreme de durnit.
O fost gata învățată
Și-o așteptat tot legănată.
De-atunci o rămas c-o snagă
Ce-o are de-o viață-ntreagă
Că io am făcut-o pă viteazu
Da pă mine-i și năcazu.
De-s sătul, or de mi-i foame
O leagăn până ce adoarme.³

La mire se adunau rudele mirelui și la mireasă rudele miresei.
Se serveau doar prăjituri și horincă. În trecut bucatele de bază erau
pancovele și ciurigăii. La mire în casă se striga:

Mire, mire ca ș-a nost,
Nici n-a hi, nici n-o mai fost.
Numa-n codru este-un brad
Și la vârful îi retezat.

Cui îi trebe om frumos
Aleagă din neamu nost;
Cui îi trebe om de treabă
Din neamu nost își aleagă.

Soacră mică, soacră mică,
Ai rămas fără nimnică
Ceielaltă soacră mare
Și fecior și fată are.

La nuntă, primu danț e cu soția. Apoi luai soția altuia. Da
danțu de-nceput era cu nevasta.

Să mai juca și Contrănescu, "Danț împț'edicat". La urmă să
juca danțu miresi. Să juca în serii scurte. Și să puneau bani mărunți.
Juca starostele, grăitoru cela dulce (vornicul). Striga starostele:

Cine bani aicea pune,
Cu mireasa mere-n lume!

Cine-a juca mireasa,
Dulce gură a căpăta!

Închinatul la mireasă

21.

Cinstiți nănași mari
Și cinstită adunare,
M-aș ruga frumos de iertare,
De on cuvânt de ascultare.
V-aș ruga a m-asculta
La mireas-aș întina:
Trandafir de lângă masă,
Îți închin ție mireasă.
Tu mireasă, fătău meu,
După care-ți pare rău?
După joc ori după struț,
Ie-ți gându de la drăguț
Și țî-l pune la bărbat,
Căci cu el te-ai cununat.
Nu hi mireasă năcăjită,
Că Dumnezău așa o lăsat
Pă pământ să crească flori,
Noi să merem de nurori;
Pă pământ să crească stini,
Noi să merem în străini.
Frunză verde, iarbă creață,
Astăzi dis-de-dimineată,
Când mireasa s-o sculat,
În grădină o alergat,
Acolo s-o teptănat,
Floare mândră ș-o aflat.
Mireasă, țî să arată
Cale tare-ndepărtată.
Mireasă pă casa ta,
Cântă cucu și mierla.
Cucu gros, mierla subțire,
Cânt-a mare despărțire.
Întoarce-te cătră părinți,
Zi-le cu lacrimi fierbinți,
Mamă bună, tată drag,
Eu de-acuma vă fac larg
Și în casă de-ți intra
Și la masă de-ți cina
Și la masă de-ți prânzi
Și afară de-ți ieși.
O pune picioru-n prag
Și-o-i mere în altu sat,
Păstă văi și păstă munți,
La părinți necunoscuți.
Rându-acolo nu l-oi ști,

³ Performer Ion Groșan, 65 ani, Pribilești, 2015

Râde-or și m-or ocări;
 Rându lor nu l-oi ști bine,
 Râde-or și mi-a hi rușâne.
 Busuioc de printre nuci,
 Cu străinii greu o duci.
 De îi mere-n deal la arat,
 Tăt n-ar zâce c-ai lucrat;
 Și de-i face dealu șes,
 Tăt n-or zâce că-i bugăt;
 De-i întoarce dealu-n sus,
 Tăt n-or zâce că-i de-ajuns.
 Fă-ț mireasă cununită
 Și o pune-n grădiniță,
 Și o lasă-acolo-n pace,
 Să vedem ce floare face.
 De a face floare albă,
 La soacră-ta îi hi dragă,
 Iar de a face mohorâtă,
 La soacră-ta îi hi urâtă.
 Ie-ți mireasă zâua bună
 De la floarea din cunună,
 De la mamă-ta cea bună,
 Că în brațe te-o purtat,
 Ce ți-o trebuit ți-o dat,
 Pân-ai fost de măritat.
 Asta orișicine știe,
 Că binele din fetie
 Nu-i popă să-l poată scrie,
 Nici domni în cântălărie,
 Dar binele din nevestie
 Și-un porcar îl poate scrie
 Cu mutia toporului
 Către ocolul porcului.
 Binele de la părinți
 Niciodată să nu-l uiți.
 La părinți greșești o sută,
 Ei te iartă și te uită.
 La străini greșești o dată,
 Nu te uită, nu te iartă.
 Rozmarin cu frunza verde,
 Vai de mama cea cu fete,
 Mult mai plânge și suspină
 Când le dă-n casă străină.
 Te rog cinstită mireasă,
 Să-mi dai mâna păstă masă;
 Să-mi dai mâna cu dreptate
 Că am fost bune surate.
 Un port am purtat,
 Un joc am jucat,
 Un gând am gândit,
 Un pas am pășit.
 Drăguțu ți l-ai lăsat,

Cine joacă mireasa,
 Mare dar a căpăta!

Era on lighean și un capac de metal care să băt' é tot timpul iar nuntașii jucau în cerc. Nănașii dădeau basma d'e păr care era mai scumpă, era cam o sută de lei.

Înainte de darul de nuntă se juca găina:

Nănășiu-aș nănăși
 Numa nu m-aș cheltui
 Cu banii de p-o găină
 Mi-aș cuprinde și eu hină.
 Cu banii de p-on cocoș
 Mi-aș cuprinde un fin frumos.

Cadoul pentru miri era un colac cu o zad'ie pă el. Țsta era răspunsu. Să puneau și bani. Se răspundea cu un colac și se puneau și oarece bani.

De te ții nănaș de rând
 Țăpă bani să margă vânt
 De te ții nănaș de treabă
 Țăpă bani să meargă pleavă.

La noi să dezgăta mireasa de către un fecior. Câte agrafe scotea din părul miresei, de atâtea ori o țuca. Și fecioru îi dă agrafele la mire, să le numere, să vadă de câte ori o sărutat mireasa. Îi pune nașa batic pă cap. Stă pe scaun s-o dezgate. Și mireasa îl refuză, îl aruncă de vreo două, trei ori, până acceptă să-i pună baticu pă cap. Și pe urmă joacă mireasa cu feciorul și mirele stă și se uită.⁴ Și la final feciorul îi preda mireasa mirelui.

Când am fo io mireasă să făcea colac, soacră-mea și mama o făcut câte un colac și să făcea schimb. Nunta era sâmbătă, ziua la mire și sâmbătă noaptea se mergea la mireasă acasă și să făcea schimb de colac. Schimbau cuscrele între ele colacii. Și Doamne Sfinte, i-o dat colacul și am venit eu de noră.

Taci, din gură, nu lătra
 C-am o coajă și ț-o-i da
 Răzături di pă covată

⁴ Pribilești și Tămaia, 2015.

De când o fo mă-ta fată.

Buruiana, holbura,
Ciufu și batjocura,
Rădăcina prunului,
Buruiana satului.

Când să găta nunta:

Mâncările o fo bune
Numa nu le-ați știut pune,
La răstăuță furcuță;
La ptiroște linguriță.⁵

Alai de nuntă; foto: Felician Săteanu

Portuțu ți l-ai știmbat
Înt-on pas n-om mai păși,
Vorbele nu ni le-om ști,
Înt-on port n-om mai umbla,
Vorbele nu ni le-om da.
Tu mireasă cu balț creț
Bagă samă ce lucrezi,
C-aista nu-i târg de țară
Să cumperi și să vinzi iară,
Nici îi măr putregăios
Să-l muști ș-apoi să-l țâpi jos;
Nici îi pară mălăiață,
Că-i drăguț p-a ta viață.
Tu mireasă, fātu meu,
Nu cred că nu-ți pare rău
Când pleci din odorul tău
Și din casa mâne-ta
În care nu-i mai cina.
Las că-i plânge tu pă mâni
Că ti-i găsi la străini
Că bărbatu nu ți-i frate
Să gândești că nu te-a bate,
Nici soacră-ta nu ți-i mamă
Să gândești că nu-l îndeamnă.
Și de-acuma înainte,
Cărările ți-s oprite,
Numa tri ți-s slobozâte:
În grădină după ceapă,
La fântână după apă
Și la mă-ta câteodată,
Când îi hi mai supărată,
Ș-atunci amândoi deodată.
Ție mire încă-ț spui,
Să nu hi a dracului;
Să nu porț mireasa rău
Că te-a bate Dumnezeu.
De Ț-a greși o dată
Strânge-o-n brață și o iartă,
De Ț-a greși și o sută
Strânge-o-n brațe și-o sărută,
Că nu poate să nu greșească
Că-i minte copilărească.
Ție mire iară-ți spun
Să-ți iei și tu rămas bun
De la tina de pă drum,
De la drumu de pă vale,
De la drăguțale tale.
Nu-i mai purta struț în clop,
Nu-i umbla din joc în joc.
Țâpă struțu focului
Și drăguța dracului.
Nu hi mire supărat,

⁵ Performer Grigore Buie, 69 ani, Pribilești, 2015.